

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/52/2022
Identifikačné číslo spisu:	7212207118
Dátum vydania rozhodnutia:	28.03.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:7212207118.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu H. F., bývajúceho v Z. XXX, zastúpeného JUDr. Jurajom Kusom, advokátom, so sídlom v Michalovciach, Nám. Osloboditeľov 10, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Račianska 71, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 37C/63/2012 o náhradu škody, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 23. júna 2021 sp. zn. 3Co/21/2021, v spojení s doplniacím rozsudkom z 11. augusta 2021 sp. zn. 3Co 21/2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 23. júna 2021 sp. zn. 3Co/21/2021 v spojení s doplniacím rozsudkom z 11. augusta 2021 sp. zn. 3Co 21/2021, okrem potvrdzujúcich výrokov o zamietnutí žaloby v prevyšujúcom rozsahu o zaplatenie sumy 90.600,- eur a v rozsahu prevyšujúcom priznané úroky z omeškania, a zamietajúceho výroku o zaplatení príslušenstva z priznanej sumy, z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej aj „súd prvej inštancie“ resp. „okresný súd“) rozsudkom z 28. septembra 2020, č.k. 37C/63/2012-384 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 9.400,- eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 9.400,- eur od 30. decembra 2011 do zaplatenia do 30 dní od právoplatnosti rozsudku a to titulom zodpovednosti za škodu v dôsledku nezákonne vedeného trestného stíhania v zmysle ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení účinnom do 31. decembra 2018 (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“); žalobu v prevyšujúcom rozsahu o zaplatenie sumy 90.600,- eur a v rozsahu prevyšujúcom priznané úroky z omeškania zamietol (výrok II); žalovanej priznal nárok proti žalobcovi na náhradu trov konania v rozsahu 82 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (výrok III). V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že v danom prípade bol predmetom konania nárok žalobcu uplatnený voči žalovanej titulom nemajetkovej ujmy 100.000,- eur s príslušenstvom odôvodnený nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom. Za takýto žalobca označil postup okresnej prokuratúry Michalovce spočívajúci v tom, že jej obžaloba voči jeho osobe sa opierala o jediný dôkaz a to nezákonné prepisy telefónnych hovorov.

1.1. Z okresným súdom zisteného skutkového stavu vyplynulo, že uznesením Úradu hraničnej a cudzineckej polície, odboru vyšetrovania obzvlášť závažnej trestnej činnosti Košice zo dňa 15. novembra 2007, ČVS:PPZ-86/HCP-OV-2007 bolo proti žalobcovi začaté trestné stíhanie, proti ktorému podal dňa 21. novembra 2007 sťažnosť, ktorá bola uznesením Okresnej prokuratúry Michalovce zo dňa 3. januára 2008, sp. zn. 1Pv 494/07-67 zamietnutá. Keďže rozsudkom Okresného súdu Michalovce zo dňa 27. apríla 2010, č.k. 3T/101/2008-1141 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach zo dňa 31. januára 2011, č.k. 8To/66/2010- 1161, bol žalobca oslobodený spod obžaloby Okresnej prokuratúry v Michalovciach súd prvej inštancie bol toho názoru, že uznesenie o vznesení obvinenia voči žalobcovi možno považovať za rozhodnutie spĺňajúce charakter nezákonného rozhodnutia podľa § 6 zákona č. 514/2003 Z.z. Nebolo tiež sporné, že Okresný súd Michalovce, uznesením zo dňa 17. novembra 2007, sp. zn. 0Tp/67/2007 rozhodol o vzatí žalobcu do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b/, c/ Trestného poriadku počnúc od 15. novembra 2007 od 5,45 hod., a že dňa 19. novembra 2007 podal žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu na Okresný súd Michalovce sťažnosť proti uzneseniu, ktorým bol vzatý do väzby, ktorú Krajský súd v Košiciach uznesením zo dňa 30. novembra 2007 č.k. 5TpO/38/2007-62 zamietol s tým, že žalobca bol uznesením Okresného súdu Michalovce zo dňa 13. marca 2008, sp. zn. 0Tp/67/2007, v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach zo dňa 15. apríla 2008 č.k. 5TpO/14/2008-178, prepustený z väzby.

1.2. Na základe vykonaného dokazovania a jeho vyhodnotenia, súd prvej inštancie vec právne posúdil v zmysle ustanovení § 3 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2008, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1 až 3, § 8 ods. 5 písm. b/, § 8 ods. 6, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1, § 17 ods. 1, 2 citovaného zákona. Dospel k záveru o dôvodnosti podanej žaloby vychádzajúc zo zistenia, že žalobca preukázal kumulatívne splnenie predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu, resp. nesprávnym úradným postupom, keďže v danom prípade išlo o objektívnu zodpovednosť, pretože nárok na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, ak došlo k oslobodeniu spod obžaloby sa analogicky posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, pričom analogická aplikácia § 6 ods. 1 citovaného zákona sa vyvodzuje zo skutočnosti, že obvinenie nebolo preukázané, aj keď samotné uznesenie o vznesení obvinenia mohlo byť z hľadiska Trestného poriadku aktom zákonným, nakoľko rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti zákonnosti začatia vedenia trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Pokiaľ žalovaná namietala, že žalobca si väzbu privodil sám a nebola preto splnená podmienka pre priznanie nároku na náhradu škody z uvedeného titulu v zmysle § 8 ods. 6 citovaného zákona, súd prvej inštancie sa s jej argumentáciou nestotožnil. Pri posudzovaní viny obvineného na vzatí do väzby vychádzal z toho, že nebolo preukázané také konanie žalobcu, či už úmyselné alebo nedbanlivostné, ktoré by odôvodňovalo záver, že si väzbu zaviniť sám s tým, že nemožno vychádzať len zo samotného postoja žalobcu k jeho obvineniu, charakteru trestnej činnosti, z toho, že táto trestná činnosť pre ktorú bol stíhaný je dobre platená, a že bol nezamestnaný, ako aj to, že v minulosti bol trestne stíhaný, čím vytvoril atmosféru nedôvery voči svojej osobe, že bude páchať ďalej trestnú činnosť, pričom ani že súd v rozhodnutí o vzatí do väzby neargumentoval tým, že by v prípade žalobcu išlo o osobu už trestne stíhanú.

1.3. Súd prvej inštancie posudzoval uplatnený nárok žalobcu titulom náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej aj nezákonnými rozhodnutiami, uzneseniami Krajského súdu v Prešove zo dňa 23. marca 2007 a zo dňa 24. apríla 2007, ktorými súd udelil súhlas na odpočúvanie a zaznamenávanie telekomunikačnej prevádzky u žalobcu a oddelene posudzoval náhradu škody za a/ trestné stíhanie, b/ za väzbu a c/ za odpočúvanie a zaznamenávanie telekomunikačnej prevádzky, nakoľko trestné stíhanie, väzba, odpočúvanie a zaznamenávanie telekomunikačnej prevádzky spoločne smerujú k spoločnému výsledku trestného konania, a to k oslobodeniu žalobcu spod obžaloby. Žalobca preukázal, že mu vznikla škoda (ujma) v dôsledku vydania vyššie uvedených rozhodnutí, a to s prihliadnutím na jeho osobu, jeho doterajší život a prostredie v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a okolností za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré mu vznikli v súkromnom živote a závažnosť následkov ktoré mu vznikli v spoločenskom uplatnení. Okresný súd vzhľadom na danosť zákonných predpokladov naplnenia ujmy žalobcu a z dôvodov unesenia dôkazného bremena v spore mu priznal primeranú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 9.400,- eur (3.000,- eur + 3.000,- eur + 3.000,- eur + 400,- eur) a v

prevyšujúcim rozsahu žalobu ako nedôvodnú zamietol. Súčasne s uložením povinnosti na zaplatenie istiny súd prvej inštancie uložil žalovanej aj povinnosť zaplatiť žalobcovi príslušné úroky z omeškania a to z priznanej sumy od 30. decembra 2011 do zaplatenia. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v zmysle § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a § 255 ods. 1 CSP, § 256 ods. 1 CSP tak, že žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 82 %, ktorá skutočnosť vyplynula z pomeru úspechu tej - ktorej strany v spore.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu a žalovanej rozsudkom z 23. júna 2021 sp. zn. 3Co/21/2021 v spojení s doplniacim rozsudkom z 11. augusta 2021 sp. zn. 3Co/21/2021 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zaplatení sumy 9.400,- eur ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil; vo výroku o zaplatení príslušenstva z priznanej sumy rozsudok okresného súdu podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalobu v časti príslušenstva zamietol; vo výroku o trovách konania taktiež rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobcovi proti žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 36 % a napokon žalobcovi ako úspešnému v odvolacom konaní priznal proti žalovanej 100 % nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Potvrdil rozsudok vo výrokoch o zamietnutí žaloby v prevyšujúcom rozsahu o zaplatenie sumy 90.600,- eur a v rozsahu prevyšujúcom priznané úroky z omeškania. S výnimkou výroku o priznaní príslušenstva žalobcovi a výroku o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Uviedol, že zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je objektívna zodpovednosť bez ohľadu na zavinenie, ktorej sa nemožno zbaviť. Je založená na súčasnom splnení troch podmienok; ktorými sú: a/ existencia nezákonného rozhodnutia, b/ vznik škody a c/ príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody. Predpokladom pre posúdenie konkrétneho rozhodnutia ako nezákonného je to, že ide o právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, ktoré bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd prvej inštancie pri právnom posúdení základu nároku na náhradu škody postupoval v súlade s ustálenou judikatúrou a rozhodovacou praxou súdov Slovenskej republiky v súlade s čl. 2, ods. 1, 2 Základných princípov CSP. Štát zodpovedá aj za škodu, ktorá bola poškodenému spôsobená začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsudzujúcim rozhodnutím trestného súdu. Pri posudzovaní základu nároku sa tu neposudzuje správnosť rozhodnutia orgánu štátu z hľadiska prípadného porušenia právnej povinnosti a zavinenia, rozhodujúcim kritériom pre posúdenie zákonnosti konania vedeného orgánom verejnej moci je procesný výsledok tohto konania. Zmyslom právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu je to, aby každá ujma, spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu bola odčinená (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo/15/2009). Na podporu správnosti prijatých záverov odvolací súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4MCdo/15/2009, sp. zn. 3Cdo/156/2017 a taktiež aj na nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 540/2016 a sp. zn. III. ÚS 754/2016 z 24. januára 2017. Zdôraznil, že od vydania spomínaných rozhodnutí najvyšší súd nevydal rozhodnutie, ktoré by bolo založené na odlišných právnych záveroch. Inak povedané, rozhodovacia prax Najvyšších súdnych orgánov Slovenskej republiky nie je rozdielna v tom, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo oslobodenia spod obžaloby je treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie voči nemu nemalo byť začaté.

2.1. Pokiaľ ide o výrok o priznaní príslušenstva, t.j. úroky z omeškania, odvolací súd bol toho názoru, že súd prvej inštancie pochybil ak žalovanej uložil aj takúto povinnosť. Povinnosť zaplatiť nemajetkovú ujmu v peniazoch vzniká totiž až na základe súdneho rozhodnutia v ktorom je určená doba splnenia a až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania (porovnaj rozhodnutie R 45/200, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/185/2011 a iné). Z uvedených dôvodov preto odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v jeho vyhovujúcej časti o úrokoch z omeškania a podľa § 388 CSP v tejto časti žalobu zamietol. Za vecne nesprávny označil aj rozsudok súdu prvej inštancie, čo sa týka výroku o trovách konania majúť za to, že určenie náhrady nemajetkovej ujmy je stanovené úvahou súdu, pričom súd priznal žalobcovi na základe náhrady nemajetkovej ujmy sumu 9.400,- eur. Jeho úspech preto odvolací súd vyrátaval z tejto výšky. Nakoniec skonštatoval, že úspech žalobcu sa v percentuálnom vyjadrení rovná 36 % a v uvedenej výške priznal žalobcovi proti žalovanej nárok na náhradu trov prvoinštančného konania. O nároku na náhradu trov odvolacieho

konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. Konštatoval, že žalobca mal v odvolacom konaní plný úspech, preto mu súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanej v plnom rozsahu.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu žalovaná (ďalej aj „dovolatelka“) podala dovolanie v rozsahu výrokov I, III a IV. Prípustnosť dovolania odôvodňovala ustanovením § 420 písm. f/ CSP majúci za to, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil aby ako strana v konaní uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Bližšie vytýkanú vadu zmätočnosti videla v tom, že odvolací súd sa riadne presvedčivým a zrozumiteľným spôsobom nevysporiadal s nárokom žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutím o väzbe ako ani s nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutiami o udelení súhlasu s odpočúvaním, ale najmä s odvolacími dôvodmi a námietkami žalovanej smerujúcim voči základu týchto nárokov (zavinenie väzby žalobcom, nesplnenie predpokladov nezákonnosti rozhodnutia pri rozhodnutiach o udelení súhlasu s odpočúvaním). Napadnutý rozsudok podľa presvedčenia dovolateľky nespĺňa ani elementárne požiadavky na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je absolútne nepreskúmateľný a arbitrárny, pretože v potrebnom rozsahu neobsahuje nie len zásadné ale vôbec žiadne vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu. Žalovaná prípustnosť dovolania ďalej odôvodňovala ustanoveniami § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP. Bola toho názoru, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu a zároveň závisel od vyriešenia ďalšej právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. V súvislosti s odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu žalovaná poukázala na nesprávne právne posúdenie odvolacím súdom pri posúdení miery zavinenia obvineného na uvalení väzby. Osobitne nesúhlasila s názorom súdov nižších inštancií o nemožnosti použitia nezákonných záznamov z odpočúvania telekomunikačnej prevádzky v súvislosti s posúdením zavinenia žalobcu pri uvalení väzby. Mala za to, že na predmetný dôkaz je potrebné prihliadnuť. Za rozhodnutia v ktorých sa mal odvolací súd pri svojom rozhodnutí odkloniť žalovaná označila uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25Cdo/882/2003 a tiež nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. júna 2006 sp. zn. I. ÚS 274/05. Skutkové okolnosti v danej veci sú podľa presvedčenia žalovanej v danom prípade natoľko výnimočné v otázke zavinenia väzby v zmysle § 8 ods. 6 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z.z., s ktorými sa súdna prax ešte nezaoberala a preto podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP zároveň ide o právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu nebola vyriešená. V súvislosti s nesprávnym právnym posúdením dovolateľka namietla aj posúdenie nezákonnosti rozhodnutia súdu o udelení súhlasu s odpočúvaním. Uviedla, že výklad uplatňovaný súdmi nižších inštancií o nezákonnosti uznesenia o vznesení obvinenia je neprípustné rozširovať na všetky rozhodnutia vydané v priebehu trestného konania, prípadne dokonca i pred jeho začatím. Uvedené platí o to viac pre súhlas s použitím informačno-technických prostriedkov podľa § 4 zákona o ochrane pred odpočúvaním, ktorý súd ani nevydáva v rámci trestného konania a teda už vôbec nie v rámci trestného stíhania konkrétnej osoby na základe vzneseného obvinenia. V danom prípade rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zo dňa 24. apríla 2007 a tiež zo dňa 23. marca 2007, ktorým udelil súhlas na odpočúvanie a zaznamenávanie v rámci telekomunikačných činností u žalobcu v určenom období a ktoré žalobca označil ako nezákonné boli vydané na základe žiadosti a postupom podľa zákona o ochrane pred odpočúvaním nie postupom podľa trestného poriadku. Súhlas s použitím s informačno-technických prostriedkov podľa zákona o ochrane pred odpočúvaním má povahu rozhodnutia sui generis, nie je možné proti nemu podať opravný prostriedok a dotknutá osoba nemá možnosť domáhať sa ochrany pred všeobecnými súdmi (viď uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. júna 2006 pod sp. zn. I. ÚS 274/2005). Žalovaná vyslovila presvedčenie, že žalobca mal možnosť proti nim namietaným súhlasom súdu na odpočúvanie a zaznamenávanie telekomunikačných činností, ak tieto považoval za nezákonné podať potom, čo sa o ich existencii dozvedel sťažnosť na Ústavnom súde, ktoré právo však nevyužil (viď tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/43/2009 zo dňa 29. júna 2010). Záver súdov nižších inštancií o nezákonnosti týchto rozhodnutí vyplývajúcich výlučne zo spôsobu skončenia trestného stíhania vedeného proti žalobcovi je teda založený na nesprávnom právnym posúdení veci. Žalovaná zhrnula, že odvolací súd spolu so súdom prvej inštancie v danom prípade nerešpektoval hneď dve línie ustálenej rozhodovacej činnosti odvolacieho súdu a to tej ktorá jasne definovala znaky nezákonného rozhodnutia a

viazanosť súdov existujúcimi rozhodnutiami (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/43/2009, sp. zn. 2Ncdo/17/2011, sp. zn. 6Cdo/250/2010, sp. zn. 4Ncdo/20/2009), ako aj tej, ktorá ustálila uznesenie o vznesení obvinenia ako titul nároku na náhradu škody spôsobenej trestným stíhaním (napr. rozhodnutie sp. zn. 4Cdo/54/2011, sp. zn. 1Cdo/64/2008, sp. zn. 4Cdo/66/2018, sp. zn. 4Ncdo/15/2009). Zdôraznila, že rozhodnutia súdu o udelení súhlasu s odpočúvaním neboli v rámci dostupných prostriedkov zrušené či zmenené pre nezákonnosť, čím nespĺňajú znaky nezákonného rozhodnutia v zmysle ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. a existujúcej judikatúry. Na tomto závere nič nemení ani to, že žalobca bol spod obžaloby oslobodený. V uvedených skutočnostiach žalovaná videla odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). Ako otázku ktorá v doterajšej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola riešená žalovaná formulovala, „či skončenie trestného stíhania konkrétnej osoby pre oslobodenie spod obžaloby alebo zastavením trestného stíhania má za následok nezákonnosť rozhodnutia súdu o udelení súhlasu s odpočúvaním i keď toto rozhodnutie súdu o súhlase nebolo vydané v trestnom konaní proti dotknutej osobe“. V závere podaného dovolania žalovaná ešte nesúhlasila s výrokom odvolacieho súdu o náhrade trov konania, ktorý označila za arbitrárny, nedostatočne a nezrozumiteľne odôvodnený a neprimerane skresľujúci výsledok celého súdneho konania v prospech žalobcu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená podľa § 429 ods. 2 písm. b/ CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej podľa § 420 písm. f/ CSP v rozsahu napadnutých výrokov je prípustné a tiež dôvodné; v dôsledku jeho účinku dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

6. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto

právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP

12. Žalovaná vo svojom dovolaní uviedla, že ho podáva v prvom rade v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Vo vzťahu k § 420 písm. f/ CSP (tak, ako v prípade ďalších vád zmätočnosti uvedených v § 420 CSP) platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil namietanej vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/8/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/73/2017).

13. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

14. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

15. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

16. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v

zmysle § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, 4Cdo/34/2018, 4Cdo/3/2019, 5Cdo/57/2019, 8Cdo/152/2018).

17. V preskúmvanej veci dovolateľka vidí vadu podľa § 420 písm. f/ CSP v tom, že odvolací súd nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie; teda v rozpore s požiadavkami kladenými na zákonné rozhodnutie (§ 393 CSP). Konkrétne sa odvolací súd riadne nevysporiadal s námietkami žalovanej o absencii predpokladov jej zodpovednosti v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. osobitne zdôraznila, že nereagoval dostatočne na otázku zavinenie väzby žalobcom, tiež nesplnenia predpokladov nezákonnosti rozhodnutia pri rozhodnutiach o udelení súhlasu s odpočúvaním a napokon nedostatočne reagoval aj na námietky týkajúce sa výšky priznanej nemajetkovej ujmy.

18. Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu a inú ochranu vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (Zo súdnej praxe č. 56/2008).

19. V zmysle judikatúry ústavného súdu platí, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07). Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

19.1. Aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

20. Dovolací súd akcentuje, že aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

21. Civilný sporový poriadok umožňuje odvolaciemu súdu použiť tzv. skrátené odôvodnenie v rozsudku v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožní s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (viď § 387 ods. 1 až 3 CSP). V takom prípade sa môže obmedziť v odôvodnení len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti ďalšie dôvody. Zákon však vyžaduje, aby aj v prípade skráteného odôvodnenia odvolací súd zaujal jasné stanovisko k podstatným vyjadreniam strán predneseným v konaní na súde prvej inštancie, pokiaľ sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Povinnosťou odvolacieho súdu je zároveň vysporiadať sa v odôvodnení rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Za podstatný je potrebné považovať taký argument, ktorý je relevantný, teda má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej povahy, že v prípade jeho preukázania (samostatne alebo v spojitosti s ostatnými okolnosťami) môže priniesť rozhodnutie priaznivejšie pre odvolateľa (Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.

H. Beck, 2016, 1296 s.).

22. Dovolací súd tiež poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. novembra 2018 sp. zn. III. ÚS 314/2018, podľa ktorého odvolací súd je povinný vysporiadať sa v odôvodnení svojho rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní aj v prípade tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia podľa § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku.

23. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade rozhodnutie odvolacieho súdu nezodpovedá požiadavkám kladeným na zákonné rozhodnutie v zmysle § 393 CSP.

23.1. Z obsahu spisu je zrejmé, že žalovaná už ako odvolateľka učinila obsahom svojich odvolacích námietok (č.l. 413 a nasl. spisu), že súd prvej inštancie sa zrozumiteľne a presvedčivo nevysporiadal s jej námietkami smerujúcimi voči základu žalobcom uplatnených dielčích nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy. Konkrétne v súvislosti s nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy titulom nezákonnej väzby (ako aj titulom nezákonne vzneseného obvinenia), poukázala na „zavinenie väzby žalobcom vyplývajúce z vykonaných odposluchov“ a ďalej pri nároku na náhradu nemajetkovej ujmy titulom nezákonných odposluchov „na nesplnenie predpokladov nezákonnosti“; prezentovala svoj názor o možnosti použitia nezákonných záznamov z odpočúvania telekomunikačnej prevádzky v súvislosti s posúdením miery zavinenia žalobcu pri uvalení väzby a na vzniku trestného stíhania, ako aj s posúdením nezákonnosti rozhodnutia súdu o udelení súhlasu s odpočúvaním. Namietla tiež nedostatočné odôvodnenie priznanej náhrady nemajetkovej ujmy.

23.2. Z dôvodov napadnutého rozhodnutia nie je podľa dovolacieho súdu zrejmé ako sa s uvedenými špecifickými (viď bod 23.1.) a pre výsledok sporu podľa názoru dovolacieho súdu rozhodujúcimi námietkami vypořiadal odvolací súd. Inak povedané odvolací súd nedal žalovanej odpoveď na ňou vznesené námietky. Platí to aj vo vzťahu k námietke o neprimeranej výške uplatňovanej/priznanej nemajetkovej ujmy. V tejto súvislosti dovolací súd predovšetkým uvádza, že z rozhodovacej činnosti mu je známe, že vo veci vedenej na najvyššom súd pod sp. zn. 7Cdo/243/2019 bolo predmetom preskúmania rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach (teda toho istého súdu o aký ide v preskúmvanej veci) sp. zn. 1Co/169/2018 zo 6. marca 2019, ktoré bolo založené na obdobnom skutkovom a právnom základe ako v preskúmvanej veci (obom stranám sporu musí byť predmetné rozhodnutie známe, keďže žalobca naň poukazuje a žalovaná bola jeho účastníkom). Vo veci sp. zn. 1Co/169/2018 odvolací súd vychádzal zo zistení súdu prvej inštancie, že „...uznesením z 15. novembra 2007 bolo žalobcovi vznesené obvinenie pre zločin prevádzkačstva formou spolupáchateľstva. Okresný súd Michalovce uznesením zo 17. novembra 2007 nariadil u žalobcu väzbu. Následne uznesením z 13. marca 2008 prepustil žalobcu z väzby a po zamietnutí sťažnosti prokurátora bol žalobca z väzby prepustený až dňa 15. apríla 2008. Ďalej vychádzal zo zistenia, že okresný súd rozsudkom z 27. apríla 2010 oslobodil žalobcu spod obžaloby a Krajský súd v Košiciach uznesením z 31. januára 2011 zamietol odvolanie prokurátora. Rovnako tak bolo vyhlásené príslušnými súdmi oboch súdov za nezákonne rozhodnutie Krajského súdu v Prešove o udelení súhlasu na odpočúvanie a zaznamenávanie telekomunikačnej prevádzky...“. Súd nižších inštancií za primerané finančné odškodnenie nemajetkovej ujmy žalobcu považovali náhradu za vznesenie obvinenia v sume 2.500,- eur, titulom výkonom väzby v sume 10.000,- eur (ide o sumu 66,67 eur za jeden deň väzby) a náhradu za odposluchy v sume 2.500,- eur. Odvolací súd (podobne ako aj súd prvej inštancie) založil svoje rozhodnutie na závere, „...že tým, že došlo k oslobodeniu žalobcu spod obžaloby, došlo aj k zbaveniu právoplatnosti uznesenia o vznesení obvinenia, vzatia do väzby a ako na nezákonné je preto potrebné hľadiť na všetky rozhodnutia vydané v priebehu trestného stíhania. V tejto súvislosti rovnako uviedol, že z vykonaného dokazovania nemožno vyvodit' záver, že žalobca si väzbu zavinil sám, nakoľko z trestného spisu nevyplynuli žiadne okolnosti, na základe ktorých by bolo možné konštatovať, že žalobca si trestné stíhanie zavinil sám a právoplatné odsúdenie v inej trestnej veci pre takýto záver nestačí...“. Pokiaľ žalovaná považovala za doposiaľ dovolacím súdom neriešenú otázku, či predchádzajúce právoplatne odsúdenie za úmyselný trestný čin rovnakej povahy má vplyv na nové väzobné stíhanie rovnakej povahy dovolací súd uviedol, že takto položená otázka už bola opakovane nastolená v iných dovolacím súdom posudzovaných veciach (v

rozhodnutí resp. správe prejednávanej a schválenej plénom NS ČSSR o účinnosti zák. č. 58/1969 Zb. z 30. novembra 1977, sp. zn. PlsF 3/77, ktoré je možné považovať za ustálenú prax dovolacieho súdu, sp. zn. 2Cdo/154/2019, sp. zn. 1Cdo/68/2020), ktorá skutočnosť sama osebe je dôvodom na odmietnutie dovolania. V danej veci už ale žalovaná neargumentuje vo vzťahu k miere zavinenia žalobcu jeho predchádzajúcim odsúdením, ale skutočnosťami vyplývajúcimi z nezákonne vykonaných odposluchov a okrem iného aj k uvedenému sa mal odvolací súd vyjadriť vo vzťahu k uplatneným nárokom. Svoju povinnosť si ale riadne nesplnil a takisto sa riadne nevyjadril ani k posúdeniu nezákonnosti rozhodnutia súdu o udelení súhlasu s odpočúvaním k čomu žalovaná prezentovala pomerne obsírnú argumentáciu.

23.3. Vo všeobecnosti možno uviesť, že rozdielna rozhodovacia prax súdu o „totožných“, resp. obdobných veciach nie je žiaduca. Zákonná formulácia princípu právnej istoty vyjadrená v čl. 2 CSP chráni hodnotu predvídateľnosti práva resp. súdnych rozhodnutí ako jednu z najvyšších ústavných hodnôt materiálneho právneho štátu. V zmysle odseku 2 citovaného článku je právnou istotou stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má (odseku 3 citovaného článku) právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu. Inými slovami, princíp predvídateľnosti rozhodovania a rozhodnutia znamená, že účastníci právnych vzťahov môžu legitímne očakávať, že štátne orgány budú v skutkovo a právne porovnateľných prípadoch rozhodovať rovnako. Iba takýto postup rešpektuje právnú istotu a jeho dôsledné dodržiavanie sa významne pozitívne prejavuje aj v rámci celkového nazerania spoločnosti na význam a úlohu práva. Na druhej strane je nutné uviesť, že predvídateľnosť práva nemožno vnímať absolútne. Obdobnú vec je možné rozhodnúť aj inak než v predošlých prípadoch. V takom prípade je však súd povinný svoje závery riadne, racionálne a ústavne konformne odôvodniť (čl. 2 ods. 3 CSP), a to takým spôsobom, aby predošlé rozhodnutia neboli ignorované, ale práve naopak, aby sa s nimi súd argumentačne vysporiadal (nález Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 289/2017 zo dňa 21.11.2017). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (nález Ústavného súdu SR z 12. mája 2020, sp. zn. I. ÚS 41/2020).

23.4. Dovolací súd tiež dáva odvolaciemu súdu do pozornosti, a to z hľadiska princípov právnej istoty, predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, že judikatúra ústavného súdu (viď nález III. ÚS 289/2017 z 21. novembra 2017) už tiež konštatovala, že súd má poznať svoju vlastnú judikatúru, t.j. aj rozhodnutia iných sudcov (resp. senátu) toho istého súdu, a túto judikatúru musí zohľadniť bez ohľadu na to, či na ňu samotné strany sporu poukazujú (v danom prípade ide už o spomínané rozhodnutie sp. zn. 1Co/169/2018). Naopak, postoj všeobecných súdov vyznačujúci sa odlišnosťou prístupu k prejednávanej veci, ktoré sú v podstate identické, bez toho, aby svoj odklon odôvodnili, je prejavom svojvôle, ktorá odporuje základnému princípu materiálneho právneho štátu. V ďalšom konaní bude preto potrebné aby sa odvolací súd oboznámil aj s (prípadnými) rozhodnutiami v iných obdobných veciach a vysporiadal sa s nimi v dôvodoch svojho rozhodnutia. K rozhodnutiu najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/243/2019 dovolací súd ešte poznamenáva, že toto rozhodnutie bolo tiež predmetom prieskumu zo strany Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý vo svojom uznesení č. k. I. ÚS 273/2021 z 29. júna 2021 označil závery všeobecných súdov za ústavne akceptovateľné. Okrem iného uviedol tiež, že „v konaní o náhradu škody spôsobenej orgánmi verejnej moci pri jej výkone, v ktorom si fyzická osoba uplatňuje nárok v súvislosti s rozhodnutím o väzbe, je štát tou procesnou stranou, ktorá musí preukázať existenciu skutočností vylučujúcich vznik práva na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe podľa § 8 ods. 6 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z. z.“

23.5. Pokiaľ ide o otázku primeranosti náhrady za nemajetkovú ujmu titulom nezákonnej väzby dovolací súd vo všeobecnosti uvádza, že k predmetnej problematike súdna prax vytvorila postupne stabilizujúce sa kritériá určenia jej výšky (povaha trestnej veci, dĺžka a časové okolnosti väzby, preukázaný dopad väzby do osobnostnej sféry poškodeného a širšie okolnosti, za ktorých k vzniku nemajetkovej ujmy došlo, korigované všeobecnými princípmi spravodlivosti). Taktiež je potrebné brať na zreteľ, že, „...pri

úvahách o určení primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy je potrebné prihliadať na iné právne predpisy slovenského právneho poriadku upravujúce odškodnenie, ako aj v kontexte s rozhodnutiami ESLP a ústavného súdu...“ (viď rozhodnutia najvyššieho súdu z 24. júla 2018 sp. zn. 3Cdo/19/2018 a z 20. júna 2019 sp. zn. 3Cdo/25/2019 a iné). V rozhodnutí z 30. septembra 2013 sp. zn. 6MCdo/15/2012 najvyšší súd dospel k záveru, podľa ktorého „...určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu; jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Treba, aby súdy v súvislosti s tým vzali do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napríklad zákon č. 215/2006 Z.z....“.

23.6. K problematike rozhodovania o náhrade trov konania v spore o poskytnutie primeraného zadosťučinenia za nemajetkovú ujmu spôsobenú pri výkone verejnej moci rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, a to v súvislosti s dovolacími námietkami žalovanej, dovolací súd poukazuje na svoje rozhodnutie sp. zn. 4Cdo 34/2018 z 30. júla 2019, v zmysle ktorého pre danú otázku „...neexistuje žiadna exaktná metóda, v akej výške ho určiť, uplatní sa preto prirodzená zásada v zmysle čl. 4 ods. 2 CSP - pri neexistencii adekvátneho ustanovenia Civilného sporového poriadku, akým bolo ustanovenie § 142 ods. 3 O.s.p. - ako keby žalobca mal plný úspech vo veci, aj keď mu súd prizná náhradu podľa svojej úvahy. Žalobca totiž nemôže byť v rámci náhrady trov konania sankcionovaný za nie celkom priliehavý odhad budúceho priznaného nároku súdom. Rozhodnutie o výške primeraného zadosťučinenia, na rozdiel od posudzovania existencie ujmy, totiž predstavuje iba úvahu súdu...“. K uvedenej problematike sa ale vyjadril aj ústavný súd v už spomínanom uznesení č. k. I. ÚS 273/2021 z 29. júna 2021 s tým, že „predchádzajúce právoplatné odsúdenie žalobcu ako skutočnosť je potrebné so zreteľom na okolnosti toho-ktorého prípadu zohľadniť v rámci rozhodovania o rozsahu (výške) náhrady nemajetkovej ujmy (§ 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z.)“.

24. So zreteľom na uvedené dovolací súd konštatuje, že absencia vysporiadania sa s podstatnými a špecifickými tvrdeniami žalovanej uvedenými v odvolaní v napadnutom rozsudku krajského súdu je tak závažným nedostatkom tohto rozhodnutia, ktorého intenzita sama o sebe zakladá porušenie dovolateľovho namietaného základného práva aj s poukazom na čl. 46 ods. 1 Ústavy aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Dovovateľka preto opodstatnene namietala porušenie jej procesných práv v takej miere, že postupom súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Nerešpektovaním pravidla riadneho odôvodnenia rozhodnutia súdu došlo v konaní k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP, ktorá zakladá nielen prípustnosť dovolania ale zároveň aj jeho dôvodnosť.

25. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami preto zrušil rozsudok odvolacieho súdu v napadnutom rozsahu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, majúc za to, že náprava zrušením len rozhodnutia odvolacieho súdu je v tomto prípade možná i postačujúca (§ 449 ods. 2 CSP) vychádzajúc z toho, že tým, komu bolo namiesto pričítať dovolaním vytýkanú vadu zmätočnosti bol práve odvolací súd (s povinnosťou reagovať na zákonom ustanovené skutočnosti, ktorú si ale nesplnil).

26. Vzhľadom na dôvod zrušenia napadnutého rozsudku dovolací súd nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovovateľky, týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Postupoval v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ktorá sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné posudzovať otázky súvisiace so správnosťou právneho posúdenia veci (1Cdo/166/2017, 2Cdo/88/2017, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/191/2018, 5Cdo/29/2016, 8Cdo/70/2017).

27. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455

CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.